

|                                               |    |            |      |   |
|-----------------------------------------------|----|------------|------|---|
| Turun kaupunki                                | §  | Kokouspvm  | Asia | 1 |
| Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta | 35 | 14.03.2018 | 7    |   |

13111-2017 (032, 633)

## Rollaattorien esteettömyyskokeilu

### Tiivistelmä:

**Lautakunnalle esitetään, että se pyytää Föli-kunnilta lausunnot mahdollisesta arkisin kello 9-13 toteutettavasta rollaattorimatkojen maksuttomuuskokeilusta.**

Tksjlk § 35

Joukkoliikennepalvelujohtaja Sirpa Korte 4.3.2018:

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta käsitteli 13.12.2017 § 205 rollaattorien maksuttomuuskokeiluehdotusta ja palautti sen uudelleen valmisteluun lisäselvityksiä varten.

Maksuttomia rollaattorimatkoja koskevan kokeilun tavoitteena on lisätä vanhus- turvallisuutta bussimatkoilla sekä lisätä vanhus- osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnan toimintaan.

Ehdotuksessa on kyse väliaikaisesta ratkaisusta. Jos koko bussilinjastossa, runkolinjoilla tai mahdollisella raitiotie-/superbussilinjalla päädytään avorahastukseen (sisäänkulku ja lukijalaitteet kaikilla ovilla), peruste maksuttomuuteen loppuu lastenvaunuja työntäviltä henkilöiltä ja rollaattoria tai pyörätuolia käyttäviltä henkilöiltä. Lastenvaunujen osalta maksuttomuuden perusteena on nykyään turvallisuus eli se, että lasta ei voi jättää yksin vaunuihin tai rattaisiin siksi aikaa, kun vanhempi käy maksamassa matkan bussin etuovella. Pyörätuolia käyttävän henkilön taas on mahdotonta mennä maksamaan matkansa bussin etuosaan.

Jos lukijalaitteet hankittaisiin keskioville, ne tulisivat maksamaan asennuksi- neen noin 450.000 euroa (alv 0). Tämän lisäksi siirtyminen avoimeen maksu- järjestelmään nykyisen suljetun maksujärjestelmän sijaan (kaikki matkustajat kulkevat kuljettajan ohi sisään) aiheuttaisi lipputulomenetystä. Tyypillinen ar- vio liputta avorahastusjärjestelmässä kulkevien osuudesta on 5 %, mikä tar- koittaisi Turun seudun joukkoliikenteessä noin 1,35 miljoonan euron vähen- nystä lipputulotuloissa.

Beaconeihin eli majakoihin perustuva ratkaisu keskioilla olisi huomattavasti halvempi kuin maksujärjestelmän normaalit lukijalaitteet. Beacon-tekniikka sisältää kuitenkin paljon teknisiä haasteita, joita ei todennäköisesti saada rat- kaistua lähitulevaisuudessa.

Helsingissä ja Tampereella rollaattoria käyttävällä henkilöllä pitää olla lippu. Helsingissä rollaattoria käyttävän henkilön ei kuitenkaan bussissa tarvitse näyttää matkakorttiaan kortinlukijalle, jos hän käyttää kausilippua. Föli- alu- eella rollaattoria käyttävät vanhukset eivät käytä bussia usein, joten kausikor- tin edellyttäminen (36 e, nettihinta 33 e) ei välttämättä tee joukkoliikenteen käytöstä heille kohtuullisen hintaista.

|                                                  |    |            |      |   |
|--------------------------------------------------|----|------------|------|---|
| Turun kaupunki                                   | §  | Kokouspvm  | Asia | 2 |
| Turun kaupunkiseudun<br>joukkoliikennelautakunta | 35 | 14.03.2018 | 7    |   |

---

Rauhallistempoisten palvelulinjojen kehittäminen olisi paras ratkaisu helpottaa rollaattoria käyttävien henkilöiden bussinkäyttöä ja lisätä osallistumismahdollisuuksia. Palvelulinjoja on nyt kolme, niiden lisäksi linja 88 on käytännössä palvelulinja. Palvelulinjat kattavat vain osan keskeisistä asuinalueista. Palvelulinjojen kehittämistä ratkaistaan bussien runkolinjaston ja täydentävän linjaston suunnittelun yhteydessä. Liikenteen tulee valtuuston päätöksen mukaan toimia vuoden 2020 loppuun mennessä. Seudullisen joukkoliikenteen mukaan palveluliikenne kannattaisi siirtää kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveyspalveluiden alle, sillä heillä on paras osaaminen ikääntyneiden tarpeista.

Fölin bussit ovat täynnä suurimpana osana päivää. Lautakunnalle esitetään, että kokeillaan rollaattoria käyttävien henkilöiden matkojen maksuttomuutta hiljaisimpaan päiväaikaan eli arkisin kello 9-13 (teknisesti rahastuslaitteen lähtöajat kello 9-12.59). Ajankohta on sama kuin on hiljaisen ajan alennus seniorien matkakorteilla, siksi asiakkaiden on helppo hahmottaa alennusaika. Samalla kannustetaan vanhuksia joukkoliikenteen käyttöön nimenomaan hiljaisimpaan aikaan, jolloin busseissa on tilaa. Päiväaikaankaan ei voida taata mahtumista bussiin. Kuten muutoinkin joukkoliikenteessä, jos keskisilta on jo täynnä, uusia lastenvaunuja tai rollaattoreita ei voida ottaa kyytiin.

Vaikutusta sujuvuuteen on vaikea arvioida. Rollaattorin kanssa matkustavat henkilöt maksavat nyt bussien etuosassa, ja kulkeminen bussin sisällä on vaivalloista. Siinä suhteessa maksuttomuus nopeuttaa liikennettä. Jos rollaattoria käyttäviä henkilöitä kuitenkin on paljon, hidastaa se joukkoliikennettä.

Rollaattoria käyttävien henkilöiden maksuttomien matkojen kokeilun puolesta puhuu siis tämänhetkinen matkan maksamisen vaikeus bussissa, se että edullista teknistä ratkaisua ei ole tällä hetkellä tarjolla ja että keskellä päivää busseissa on tilaa. Maksuttomia matkoja vastaan on se, että lähtökohtaisesti matkustajia ei houkutella maksuttomuudella vaan entistä paremmalla sujuvuudella, nopeatempoinen liikenne ei välttämättä ole hyvä ratkaisu rollaattoria käyttävälle, ja että bussien keskisillat ovat jo nykyisellään usein täynnä. Näistä syistä maksuttomuuden ei tule olla pysyvä ratkaisu, vaan asia tulee ratkaista palvelulinjoja tai kaupunginosalinjoja kehittämällä tai ohjaamalla palveluliikenne kokonaan sosiaali- ja terveystoimen toimivaltaan.

Kokeilua ei voida rajata vain niille linjoille, joilla on runsaasti tilaa. Tiedotus kokeilusta olisi hyvin vaikeaa. Kokeilu toteutettaisiin myös palvelulinjoilla, vaikka niillä onkin mahdollista lukea kortti keskioven lukijalaitteesta.

Kokeilun mitaksi esitetään vuotta, koska siinä ajassa nähdään vaikutukset, sekä voiko asian jo ratkaista tekniikan tai kaupunginosalinjojen avulla.

Seniorit maksavat tällä hetkellä kello 9-13 päivähintaa, joka on vielä normaalia seniorihintaa alempi. Seniorien arvokorttimatkojen hinta on 1,70 euroa ja päivähintaa 1,45 euroa. Molemmat sisältävät kahden tunnin voimassaoloajan leimauksesta. Seniorit käyttävät Fölin käyttäjistä eniten kahden tunnin vaihtoaikaa eli heillä on eniten maksuttomia vaihtomatkoja, lähinnä paluumatkoja Turun keskustasta kotiin. Kokeilun tuloja vähentävä vaikutus olisi todennäköisesti maksimissaan 30.000 euroa vuodessa ja koskisi suurimmaksi osaksi Turun kaupunkia.

Asialla ei ole käytännön merkitystä kuntien maksamiin kausikorttinousukorvauksiin.

|                                                  |    |            |      |   |
|--------------------------------------------------|----|------------|------|---|
| <b>Turun kaupunki</b>                            | §  | Kokouspvm  | Asia | 3 |
| Turun kaupunkiseudun<br>joukkoliikennelautakunta | 35 | 14.03.2018 | 7    |   |

Lautakunnalle esitetään, että kokeilun aikana seurataan rollaattorimatkojen käyttäjämäärää, rollaattorien ja lastenvaunujen mahtumista busseihin ja että onko väärinkäyttöä havaittavissa. Jos erityistä väärinkäyttöä on nähtävissä, kokeilun keskeyttämisestä voidaan päättää myös kokeilun aikana.

Kyseessä on lipputuotteiden myöntämisehtoihin ja hintoihin liittyvä asia, joten kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kultakin kunnalta pyydetään asiasta lausunto. Kokeiluajan loppupuolella lautakunta päättäisi kokeilun mahdollisesta jatkamisesta tai lopettamisesta sen mukaan, mitä tuloksia kokeilusta on saatu.

**Ehdotus** Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päättää pyytää Föli-kunnilta lausunnot vuoden mittaisesta kokeilusta, jossa rollaattoria käyttävät matkustajat saisivat kulkea kaikissa Föli-busseissa maksutta päiväalennuksen aikaan eli arkisin kello 9-13 (kello 9-12.59 lähtevät vuorot). Lausunnot pyydetään lähettämään 15.5.2018 mennessä.

**Päätös** Ehdotus hyväksyttiin siten muutettuna, että pykälän otsikko "Rollaattorien maksuttomuuskokeilu" muutettiin otsikoksi "Rollaattorien esteettömyyskokeilu".

Päätös tehtiin esittelijän muutetusta päätösehdotuksesta yksimielisesti.

Jakelu

tpv Korte Sirpa